

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande

Vicelantråd

Harry Jansson

Föredragande

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist

Justerat

Omedelbart

.....

.....

Nr 3

Utrikesministeriets begäran om utlåtande om Finlands kombinerade femte och sjätte periodiska rapport om genomförandet av konventionen om barnets rättigheter; kommitténs frågor.

ÅLR 2022/9480

15 Rk1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt sända utlåtande till utrikesministeriet enligt bilaga 1.

Hänvisning
VN/6885/2022-UM-2

Kirjaamo.um@formin.fi
Helina.heikkinen@formin.fi

Kontaktperson
Camilla Hägglund-Palmqvist

Ärende

Finlands kombinerade 5. och 6. periodiska rapport om genomförandet av konventionen om barnets rättigheter; kommitténs frågor

Finlands kombinerade femte och sjätte periodiska rapport (CRC/C/FIN/5- 6) om genomförandet av konventionen om barnets rättigheter (FördrS 59 och 60/1991) överlämnades till kommittén för barnets rättigheter (CRC) i juli 2019. Finlands första periodiska rapport (CRC/C/OPSC/FIN/1) om genomförandet av det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi (FödrS 40 och 41/2012) överlämnades till kommittén i juni 2020.

För rapportbehandlingen skall Finlands regering skriftligen svara på kommitténs frågor (bilaga). Frågelistan omfattar konventionen om barnets rättigheter och det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi.

Utrikesministeriet har begärt Ålands landskapsregerings yttrande i frågan till den del frågorna omfattas av landskapets behörighet.

Landskapsregeringen yttrande:

Del I

2 (a) Polismyndigheten på Åland sköter rikets uppgifter när det gäller förundersökning och tvångsmedel i enlighet med Republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland 56/2020 (senare överenskommelseförordningen). Den verksamhetsutveckling och de direktiv som gäller på riket gäller automatiskt på Åland. Polismyndigheten organiserar verksamheten i förhållande till sin egen organisations behov samt till de samarbetsbehov som de andra åländska aktörerna behöver.

2 (c) Ålands polismyndighet har deltagit i utvecklingen av Barnahus-verksamheten och verksamheten är etablerad på Ålands redan sedan tidigare. Barnahusverksamheten

utvecklas i nära samarbete med både riket till den del sakkunskapen finns där och i det praktiska arbetet tillsammans med våra åländska samarbetspartners.

4 (a och b) Polismyndigheten följer riksbehörigheten och nationella modeller i förundersökningen och brottsprocessen.

4 (a) *Landskapslag (ÅFS 2020:12) om socialvård* trädde ikraft 1.1.2021 och ett av de huvudsakliga syftena med lagen var att stärka den allmänna servicen för barnfamiljer och öka det förebyggande arbetet. Vissa av de serviceformer och det stöd som tidigare var avsedda endast för familjer i barnskyddet erbjuds numera till alla barn och familjer i behov av dessa.

Barnets bästa ska i första hand beaktas i alla socialvårdsåtgärder som gäller barn (*5 § Barnets bästa*).

4 (b) *Landskapslag (ÅFS 2020:12) om socialvård* innehåller flertalet bestämmelser vad gäller barn och unga;

5 § Barnets bästa, 6 § Rådgivning och handledning, 9 § Att ge akt på och främja barn och unga personers välfärd, 10 § Utvecklande av service och stöd i fostran, 13 § Tryggande av barnets hälsa och utveckling, 32 § Barn och unga personers åsikter och önskemål, 42 § Egen kontaktperson, 44 § Utredning av situationen för en person i klientens vård.

5 (b) Sedan 2007 har det på Åland funnits ett organiserat nätverk i form av ett myndighetssamarbete, Barnahus, som aktiveras då barn varit utsatta eller misstänkta ha varit utsatta för våld. Myndigheterna som deltar i arbetet (Ålands polismyndighet, åklagarämbetet, Ålands hälso- och sjukvård samt Kommunernas socialtjänst (KST)) utvecklar och uppdaterar modellen bland annat för att genom myndighetssamarbete inverka på tiden mellan en brottsanmälan och en dom, koordinera det stöd och den vård som barn och familjer behöver, säkerställa barnvänliga möten, stärka det yrkesövergripande samarbete och skapa avgiftsfria webb-utbildningar för de yrkesutbildade personer som möter misstankar om våld mot barn i sitt arbete. Polismyndigheten följer riksbehörigheten och nationella modeller i förundersökningen och brottsprocessen. Polismyndigheten deltar i den ovan nämnda Barnahusverksamheten och har specialutrymmen för förhör av barn. Ytterligare har myndighet arrangerat handledning åt de utredare som jobbar med barnärendena för åren 2022 och nu 2023.

5 (c) Sedan 2007 arbetar Rädda Barnen på Åland r f med att främja en sund och säker internet-och medieutveckling för barn och unga genom verksamheten Barnens internet, verksamheten finansieras av Ålands landskapsregering genom anslag via Ålands penningautomatförening (PAF). Polismyndighetens utredare deltar i ett utbildningsprogram för cybersäkerhet och utredning av brott som sker på nätet.

6 (a) *Socialvårdslagen (ÅFS 2020:12)* omfattar även rätten till rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor.

6 (e) *Barnskyddslagen (FFS 417/2007)* tillämpas på Åland genom *landskapslag (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen*; hittills har KST/barnskydd uppfyllt lagens krav gällande personaldimensioneringen i enlighet med *13 b § Socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter*

7 (b) Genom det funktionshinderspolitiska åtgärdsprogrammet Ett tillgängligt Åland (2022-2025) som antagits av Ålands landskapsregering påtalas behovet av att stärka tillgången till likvärdig service och tjänster samt avgiftsgrunder inom socialvården för personer med funktionsnedsättning liksom förbättrad tillgång till service och tjänster för barn med funktionsnedsättning.

8 (a) I *landskapslag (2011:114) om hälso- och sjukvård* anges att den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland tillhandahålls av myndigheten Ålands hälso- och sjukvård. Ålands hälso- och sjukvård ska ordna sin verksamhet inom primärvården så att patienter på vardagar under tjänstetid omedelbart kan få kontakt med en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

8 (d) Projektet Barn och ungdomars hälsa och välmående (2022-2026) som initierats och bekostas av Ålands landskapsregering har som avsikt att identifiera strukturella hinder för barns och ungdomars hälsa och välmående samt föreslå och implementera långsiktiga lösningar inom verksamhetsenheterna barnomsorg, skola, utbildning, socialvård samt hälso- och sjukvård.

8 (e) Ålands hälso- och sjukvård ska ordna en sådan service inom alkohol- och drogarbetet som behövs för att främja hälsan och välfärden för invånarna i landskapet och som syftar till att stärka de faktorer som främjar alkohol- och drogfrihet samt att minska eller avlägsna sådana faktorer i samband med användningen av berusningsmedel som äventyrar hälsan och säkerheten.

8 (f) Ålands landskapsregering antog 2019 ett program för suicidprevention och arbetar vidare med att förverkliga och följa upp de åtgärder som anges i programmet såsom antimobbingprogram i skolorna, utreda behov av kompetensutveckling för skolpersonal och polis gällande förebyggande och utredande av kränkningar på internet och skolbaserade preventionsprogram. Ålands landskapsregering kommer att under år 2023 påbörja ett pilotprojekt gällande det skolbaserade projektet Youth Aware of Mental health (YAM) där skolelever lär sig om psykisk hälsa i vardagen.

8 (g) Genom *landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård* tillämpas lag (FFS 812/2000) om klientens ställning och rättigheter på Åland. Genom *landskapslag (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter*, tillämpas lag (FFS 785/1992) om patientens ställning och rättigheter. I dessa regleras de minderårigas ställning inom socialvården och hälso- och sjukvården.

9 Genom en permanent höjning av barnbidragets ensamförsörjartillägg såväl 2019 som 2022 förbättrades den ekonomiska ställningen för ensamförsörjare, då ensamförsörjarhushåll befinner sig i en svagare ekonomisk ställning än hushåll med två försörjare.

11 (g) se svar på frågan 4 b

11 (h) *Landskapslag (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn* trädde i kraft 1.3.2004 och *landskapslag (2019:101) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn* fr o m 1.1.2020

12 (d) Genom att Ålands lagting (1.2.2021) ratificerade Barnkonventionens fakultativa protokoll om indragning av barn i väpnade konflikter, och gav sitt bifall till protokollet till de delar som faller inom landskapets behörighet, ska personer som återvänder från väpnade konflikter kunna erhålla tillbörligt bistånd för sin psykiska och fysiska rehabilitering och återanpassning i samhället.

Del II

13 (a) *Landskapslag (2020:12) om socialvård, landskapslag (2020:32) om barnomsorg och grundskola, landskapslag (2020:24) om yrkesutbildade personer inom socialvården*

13 (b) Genom *landskapslag (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst* bildades kommunalförbundet Kommunernas socialtjänst (KST) som inledde sin verksamhet 1.1.2021. KST har hand om all socialvård i landskapet Åland förutom äldreomsorg. Syftet med en samordnad socialtjänst är att främja likvärdig service, en effektiv användning av resurserna, en samlad kompetens och en ökad specialisering inom personalen, en större integritet, en stärkt anonymitet och ett gott rättskydd; (2 § *Samordningens syfte*).

13 (c) Av Ålands landskapsregering antagna Alkohol-, narkotika-, dopning-, tobaks- och spelpolitiska program 2022-2024, Ett tillgängligt Åland (Ålands landskapsregerings funktionshinderspolitiska program_2022-2025) samt Plan för socialvården 2023-2027.

Del III

16 Institutet för hälsa och välfärd publicerar barnskyddsstatistik i form av en statistikrapport en gång per år, i statistiken ingår även uppgifter från Åland

18 Polismyndighetens statistik.

| Årtal | Gripna, anhållna och häktade | Barnskyddsanmälningar |
|-------|-------------------------------------|-----------------------|
| 2020 | 4 | 141 |
| 2021 | 1 | 176 |
| 2022 | 12 gripanden fördelat på 5 personer | 174 |

19 Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland; År 2014 beslöt Åland lagting och Ålands landskapsregering att gemensamt sträva efter en till fullo hållbar utveckling på Åland senast 2051. En utvecklings- och hållbarhetsagenda har tagits fram i nära samarbete med företag och civilsamhället.

Sju strategiska utvecklingsmål har definierats och konkretiserats med målsättning att vara uppfyllda 2030. Vad gäller det strategiska utvecklingsmålet 1 "Välmående människor vars inneboende resurser växer" omfattar målet flera delmål, t ex att alla barn, ungdomar, vuxna tar efter förmåga ansvar. Beroende på ålder och förmågor sker detta bland annat genom att vi tar hand om vårt välbefinnande och konsumerar måttfullt. Vi hjälps åt att spegla och bekräfta egenskaper som förnöjsamhet och lyhördhet.

Vad gäller utvecklingsmål 2: Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället, kan följande delmål nämnas: Åland är barn- och äldrevänligt och personer mer funktionsnedsättning upplever trygghet, frihet och tillgänglighet, beslutsfattande är deltagandebaserat, förtroendet för samhällsinstitutioner respektive valdeltagande är högt, Ålands invånare, förenings- och näringsliv samt myndigheter är delaktiga i att utforma samhället och barn hörs i frågor som rör dem.

Vicelantråd

Harry Jansson

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist